

บทที่ 6

สรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องการกำหนดราคาสินค้าเกษตรที่สำคัญ คือยางพารา มันสำปะหลัง และข้าวโพด โดยใช้ข้อมูลราคายางพารา มันสำปะหลัง และข้าวโพดเป็นรายเดือน เริ่มตั้งแต่มกราคม 2537 ถึง ธันวาคม 2542 แบ่งออกเป็นข้อมูลราคาตามระดับตลาดดังนี้ ตลาดท้องถิ่น ตลาดกลาง ตลาดท่าเรือส่งออก และตลาดต่างประเทศ โดยใช้วิธีโคอินทิเกรชัน ซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษาเป็นรายสินค้าเกษตรแสดงได้ดังนี้

6.1 สรุปผลการศึกษาดตลาดยางพารา

จากผลการศึกษาการกำหนดราคาของตลาดยางพารา พบว่าทุกระดับตลาดยางพารามีความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพระยะยาว (Cointegration) และผลการศึกษาลักษณะการกำหนดราคายางพาราพบว่า การกำหนดราคาในตลาดกลางขนาดใหญ่จากราคาที่ตลาดสงขลามีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การกำหนดราคาเท่ากับ 1.0365 และค่าดัชนีความเชื่อมโยงตลาดเท่ากับ 0.071 ส่วนการกำหนดราคาในตลาดท่าเรือส่งออกจากราคาที่ตลาดกลางขนาดใหญ่มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การกำหนดราคาเท่ากับ 1.0738 และค่าดัชนีความเชื่อมโยงตลาดเท่ากับ 0.253 การกำหนดราคาในตลาดสิงคโปร์ที่มาจากราคาตลาดท่าเรือส่งออกมีประสิทธิภาพมากที่สุด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การกำหนดราคาเท่ากับ 1.1017 และมีค่าดัชนีความเชื่อมโยงตลาดเท่ากับ 0.072 การกำหนดราคาในตลาดมาเลเซียที่มาจากราคาตลาดท่าเรือส่งออกมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การกำหนดราคาเท่ากับ 0.9979 และมีค่าดัชนีความเชื่อมโยงตลาดเท่ากับ 0.484 นอกจากนี้แล้วการกำหนดราคาในแต่ละตลาดมีปัจจัยความเสี่ยงอันเนื่องมาจากความผันผวนของราคาเข้ามามีอิทธิพลด้วย เมื่อทดสอบความเร็วในการปรับตัวของราคาเพื่อเข้าสู่ดุลยภาพพบว่าการกำหนดราคากระหว่างตลาดท่าเรือส่งออกไปยังตลาดประเทศสิงคโปร์มีความเร็วมากที่สุด รองลงมาเป็นระหว่างตลาดท่าเรือส่งออกไปยังตลาดมาเลเซีย ถัดมาเป็นระหว่างตลาดกลางขนาดใหญ่ไปยังตลาดท่าเรือส่งออก และที่มีการปรับตัวของราคาช้าสุดคือระหว่างตลาดท้องถิ่นสงขลาไปยังตลาดกลางขนาดใหญ่ ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าข้อมูลราคายางพาราเมื่อถูกส่งผ่านไปยังตลาดระดับสูงมากขึ้นหรือถูกส่งผ่านไปใกล้ตลาดต่างประเทศมากยิ่งขึ้น ข้อมูลราคาจะมีประสิทธิภาพการกำหนดราคาและมีการปรับตัวของราคาเพื่อเข้าสู่ดุลยภาพเร็วขึ้นยิ่งขึ้นตามลำดับ เนื่องจากผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง เช่น พ่อค้าส่งออก พ่อค้าคนกลาง เกษตรกร ต่างก็มี

จำนวนมากขึ้น การแข่งขันมากขึ้น ต่างก็มีการรับรู้ ข้อมูลข่าวสาร การเปลี่ยนแปลงราคาได้อย่างทั่วถึงและรวดเร็ว ทำให้มีการปรับตัวได้รวดเร็วต่อการเปลี่ยนแปลงของราคา อีกทั้งการส่งผ่านข้อมูลราคาขงพาราไปตลาดสิงคโปร์มีการปรับตัวเร็วกว่าประเทศมาเลเซีย เนื่องจากตลาดปลายทางสิงคโปร์เป็นตลาดลักษณะที่มีการซื้อขายล่วงหน้า ซึ่งใกล้เคียงกับตลาดแข่งขันสมบูรณ์ ทำให้การกำหนดราคาค่อนข้างมีประสิทธิภาพ และการคำนวณหาดัชนีความเชื่อมโยงตลาดพบว่าดัชนีความเชื่อมโยงตลาดระหว่างตลาดถิ่นสงขลาไปยังตลาดกลางภาคใหญ่ มีความเชื่อมโยงตลาดมากที่สุด เนื่องจากทำเลที่ตั้งของตลาดทั้งสองตั้งอยู่ไม่ห่างไกลกันมากนัก อีกทั้งศูนย์กลางการค้าตลาดกลางภาคใหญ่ ถือว่าเป็นศูนย์กลางการค้าขงพาราที่ใหญ่ที่สุดภายในประเทศ และยังมีศูนย์วิจัยการยาง ซึ่งคอยอำนวยความสะดวกในด้านวิชาการและตรวจสอบคุณภาพ ซึ่งทำให้เกษตรกร พ่อค้าท้องถิ่น ในแถบภูมิภาคนั้นยึดเอาราคาซื้อขายที่กำหนดโดยราคาตลาดใหญ่ในการซื้อขาย

6.2 สรุปผลการศึกษาดตลาดมันสำปะหลัง

จากผลการศึกษากำหนดราคาของตลาดมันสำปะหลัง พบว่าทุกระดับตลาดมันสำปะหลังมีความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพระยะยาว (Cointegration) และผลการศึกษาลักษณะการกำหนดราคามันสำปะหลังพบว่า การกำหนดราคาในตลาดกลางขายส่งจากราคาที่ตลาดท้องถิ่นมีประสิทธิภาพมากที่สุด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การกำหนดราคาเท่ากับ 1.3346 และค่าดัชนีความเชื่อมโยงตลาดเท่ากับ 0.273 ส่วนการกำหนดราคาในตลาดท่าเรือส่งออกจากราคาที่ตลาดกลางมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การกำหนดราคาเท่ากับ 0.7475 และค่าดัชนีความเชื่อมโยงตลาดเท่ากับ 0.443 การกำหนดราคาในตลาดสหภาพยุโรปที่มาจากราคาตลาดท่าเรือส่งออกมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การกำหนดราคาเท่ากับ 1.1339 และมีค่าดัชนีความเชื่อมโยงตลาดเท่ากับ 0.003 ส่วนปัจจัยความเสี่ยงเนื่องจากความผันผวนของราคาระหว่างข้อมูลราคาระดับตลาดนั้นพบว่าไม่มีผลต่อการกำหนดราคา ส่วนการทดสอบความเร็วในการปรับตัวของราคาเพื่อเข้าสู่ดุลยภาพในระยะสั้นนั้นพบว่าการกำหนดราคาระหว่างตลาดท่าเรือส่งออกไปยังตลาดสหภาพยุโรปมีความเร็วมากที่สุด รองมาเป็นระหว่างตลาดกลางขายส่งกรุงเทพฯ ไปยังตลาดท่าเรือส่งออก และที่มีการปรับตัวของราคาช้าสุดคือระหว่างตลาดท้องถิ่น ไปยังตลาดกลางขายส่งกรุงเทพฯ ซึ่งสรุปแล้วพบว่าการกำหนดราคามันสำปะหลังภายในประเทศนั้นค่อนข้างมีประสิทธิภาพการกำหนดราคา

6.3 สรุปผลการศึกษาดุลการค้าข้าวโพด

จากผลการศึกษากำหนดราคาของตลาดข้าวโพด พบว่าทุกระดับตลาดต่างมีความสัมพันธ์เชิงคู่ลบระยะยาว และผลการศึกษาสำหรั้บการกำหนดราคาราคาข้าวโพดพบว่าการกำหนดราคาในตลาดกลางขายส่งที่มาจากราคาตลาดท้องถิ่นมีประสิทธิภาพมากที่สุด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การกำหนดราคาเท่ากับ 6.7654 และค่าดัชนีความเชื่อมโยงตลาดเท่ากับ 0.404 การกำหนดราคาในตลาดซีกาโจจากราคาที่ตลาดท่าเรือส่งออกมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การกำหนดราคาเท่ากับ 0.6281 และค่าดัชนีความเชื่อมโยงตลาดเท่ากับ 0.012 ส่วนการกำหนดราคาในตลาดท่าเรือส่งออกที่มาจากราคาตลาดกลางไม่มีความสัมพันธ์กัน จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าระดับตลาดข้าวโพดนั้นยังไม่มีประสิทธิภาพการกำหนดราคาเนื่องจากการศึกษาแล้วพบว่าการกำหนดราคาข้าวโพดนั้น จะขึ้นอยู่กับราคาตลาดซีกาโจและพบว่าระดับราคาข้าวโพดที่ตลาดซีกาโจนั้นจะอยู่ต่ำกว่าระดับราคาข้าวโพดภายในประเทศ สาเหตุมาจากการที่ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่ส่งออกข้าวโพดรายใหญ่ที่สุดของโลก ประกอบกับมีการพัฒนาคุณภาพเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดอย่างต่อเนื่อง จึงสามารถผลิตข้าวโพดได้ปริมาณสูงและคุณภาพดีกว่าประเทศอื่นๆ ดังนั้นทำให้ประเทศสหรัฐอเมริกาใช้ต้นทุนในการผลิตข้าวโพดต่ำกว่าประเทศอื่นๆ จึงสามารถกำหนดราคาข้าวโพดส่งออกได้ต่ำกว่าประเทศอื่นๆ ซึ่งจะเห็นได้ว่าราคาข้าวโพดภายในประเทศไม่สามารถมีอิทธิพลต่อราคาตลาดซีกาโจได้ และพิจารณาความเร็วในการปรับตัวของราคาพบว่า การกำหนดราคาระหว่างตลาดท้องถิ่นไปยังตลาดกลางขายส่งกรุงเทพฯมีการปรับตัวเร็วที่สุด และการคำนวณหาดัชนีความเชื่อมโยงตลาดพบว่า

6.4 ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา

จากผลการศึกษาทำให้สามารถประมาณสมการการกำหนดราคาของสินค้าเกษตรแต่ละชนิดได้ และสามารถวิเคราะห์การกำหนดราคาสินค้าเกษตร และประสิทธิภาพการกำหนดราคาได้ และจากผลศึกษานั้น จึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. จากผลการทดสอบประสิทธิภาพการกำหนดราคาขางพารา พบว่าการกำหนดราคาขางพาราที่ทำการศึกษานั้นค่อนข้างเป็นระบบตลาดที่มีประสิทธิภาพ และปัจจุบันรัฐบาลได้มีการลงนามร่วมมือกับประเทศอินโดนีเซีย และมาเลเซีย โดยการจัดตั้งองค์การความร่วมมือด้านขางพารา ระหว่างประเทศ (International Tripartite Rubber Organization) เพื่อควบคุมปริมาณการส่งออกและลดกำลังการผลิต เพื่อเป็นการรักษาเสถียรภาพราคาขางพารา ดังนั้นเกษตรกร พ่อค้าท้องถิ่น

พ่อค้าส่งออก และผู้ที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องติดตามข่าวสารการเปลี่ยนแปลง การช่วยเหลือจากทางภาครัฐเพื่อที่จะสามารถปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของราคา

2. จากผลการทดสอบประสิทธิภาพการกำหนดราคามันสำปะหลัง พบว่าการกำหนดข้อมูลราคาที่ทำการศึกษา นั้น ยังไม่ค่อยมีประสิทธิภาพ หากว่าภาครัฐต้องการจะช่วยเหลือเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังนั้น ควรจะเข้ามาช่วยเหลือราคากระหว่างตลาดท้องถิ่น ไปยังตลาดกลางขายส่ง เพราะว่าจะสอดคล้องกับผลการทดสอบที่พบว่าเป็นระดับตลาดมันสำปะหลังภายในประเทศที่มีประสิทธิภาพการกำหนดราคามากที่สุด

3. แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงราคามันสำปะหลังจะขึ้นอยู่กับ การเปลี่ยนแปลงภาวะการณ์ของตลาดโลก และเนื่องจากการใช้ประโยชน์จากมันสำปะหลังส่วนใหญ่ใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตอาหารสัตว์ ซึ่งมีรัฐพืชอีกหลายชนิดเป็นคู่แข่งใช้ทดแทนกันได้ เช่น ข้าวโพด ข้าวฟ่าง ข้าวบาร์เลย์ และถั่วเหลือง ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงด้านการตลาด ด้านราคาของพืชทดแทนดังกล่าว ย่อมมีผลกระทบต่อ การกำหนดราคามันสำปะหลังของประเทศไทยได้ด้วยเหมือนกัน จึงทำให้การกำหนดราคามันสำปะหลัง ถูกกำหนดจากหลายๆปัจจัยที่วุ่นวาย ทำให้การทดสอบประสิทธิภาพการกำหนดราคามันสำปะหลังครั้งนี้ไม่ค่อยมีประสิทธิภาพ

4. จากผลการทดสอบประสิทธิภาพการกำหนดราคาข้าวโพด พบว่าการกำหนดข้อมูลราคาที่ทำการศึกษา นั้น ยังไม่ค่อยมีประสิทธิภาพ เนื่องจากการกำหนดราคาข้าวโพดนั้น จะได้รับอิทธิพลจากการเปลี่ยนแปลงการเคลื่อนไหวราคาข้าวโพดโลก เพราะว่าการผลิตของไทยคิดเป็นสัดส่วนน้อยมาก เมื่อเทียบกับปริมาณผลผลิตรวมทั้งโลก ซึ่งมีประเทศสหรัฐอเมริกา จีน และสหภาพยุโรปเป็นผู้ผลิตรายใหญ่ ประกอบกับเนื่องจากประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นผู้ผลิตรายใหญ่ของโลก และสามารถผลิตข้าวโพดที่มีคุณภาพสูงและมีต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่าประเทศอื่น จึงสามารถกำหนดราคาส่งออกข้าวโพดได้ต่ำกว่าราคาข้าวโพดของประเทศไทย ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการกำหนดราคาข้าวโพดนั้น ขึ้นอยู่กับราคาตลาดโลกแล้ว ยังขึ้นอยู่กับคุณภาพของข้าวโพดด้วย และข้าวโพดยังเป็นวัตถุดิบในการผลิตอาหารสัตว์ ดังนั้นเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงของอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ ก็ส่งผลกระทบต่อ การกำหนดราคาข้าวโพดด้วย ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องในระบบตลาดข้าวโพด จะต้องติดตามข่าวสารการเปลี่ยนแปลงราคาข้าวโพดโลกและภาวะการณ์อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องด้วย เพื่อที่จะสามารถปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

6.5 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

การศึกษาในครั้งนี้ได้พบกับปัญหาและอุปสรรค ซึ่งเป็นข้อจำกัดของการศึกษาดังต่อไปนี้

1. การศึกษาในครั้งนี้มีข้อจำกัดในการหาข้อมูลราคา ทำให้การทดสอบการกำหนดราคาทำได้เฉพาะในช่วงเวลาเพียง 6 ปีที่สามารถหาข้อมูลได้เท่านั้น และมีเพียงข้อมูลราคาบางระดับตลาดหลักๆเท่าที่มีการเก็บรวบรวมข้อมูลราคาเอาไว้เท่านั้น อีกทั้งการใช้ข้อมูลราคาในตลาดระดับต่างประเทศค่อนข้างมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากแหล่งที่มาของการเก็บรวบรวมข้อมูลราคามาจากหลายแห่ง
2. การทดสอบการกำหนดราคาครั้งนี้เป็นการพิจารณาในลักษณะการกำหนดราคาไปในทิศทางเดียวเท่านั้น ไม่ได้พิจารณาในทิศทางย้อนกลับซึ่งทำให้ไม่ทราบถึงผลต่อการกำหนดราคาจากตลาดในทิศทางอีกทิศทางหนึ่ง ดังนั้นเมื่อมีการทำการศึกษาดังต่อไปนี้จึงควรพิจารณาการกำหนดราคาในทิศทางย้อนกลับมาด้วย